

तत् पयस्यस्य किश(स)रा० ङन् । किश(स)रिक किश-
(स)रविक्रयकर्त्तरि स्त्रियां षिच्वात् ङीष् । शब्देन्दुशेखरे
तालव्यमध्यतया पठितः अन्यत् दन्त्यमध्यतयेत्युभयद्वयपता
किशरा स्त्री० किञ्चित् शृणोति शृ-अच् । शर्करासु । त तो-
मध्वा० चतुरथ्यां मत्तम् सस्य वः । किशरावत् तद्वति देशे
किश(स)रादि पुं पाणिन्युक्ते ङन्प्रत्ययप्रकृतिभूते शब्द
गण्ये सच गण्यः “किश(स)र नरद नलद स्यासक तगर
युग्युलु उशीर हरिद्रा हरिद्रुपस्त्री” ।

किशल पुं न० किञ्चित्शक्ति शल-गतौ अच् षुषो० मलोपः।
नवपल्लवे शब्दरत्ना० ।

किशल्य पुं न० किञ्चित्शक्ति शल-चलने वा कयन् षुषो०।
नवपल्लवे शब्दरत्ना० ।

किशीर पुं कश्-शब्दे किशीरा० निपा० । अश्वशिशौ
ऋतैलपखौषधौ इत्यर्थे च मेदि० “किञ्चिच्छूरः किशीरः
स्यात् यतो हि दशमात् परम् । शूरत्वं दृश्यते किञ्चिदनुद्वङ्गं
दिने दिने” इत्युक्तावस्थापक्षे त्रि० । स्त्रियां वयो-
वाचित्वात् ङीष् किशीरी । “कौमारं पञ्चमावदान्
पौगण्डं दशमावधि । कैशीरमापञ्चदशात् यौवनञ्च
ततः परम्” भाग०टीकाकञ्चीधरछतवचनात् दशवर्षोत्तरं
पञ्चदशावदपर्यन्तवयस्कः किशीर इति बोध्यम् ।

किष्क अच् चुरा० आत्म० सक० सेट् । किष्कयते अचिकिष्कत
किष्किन्ध पुं किं किं दधाति धा-क पारस्करा० सुट् षत्वं
मलोपः । इह०सं० कूर्मविभागे आग्नेय्यासुक्ते षदेशभेदे
“आग्नेय्यां दिशि कोशलकलिङ्गवह्नोपवह्णजटराङ्गाः”
इत्युपक्रमे “किष्किन्धकृत्कृत्स्यलनिपादवास्त्राणि पुरिक-
दाशास्त्राः” इति । तत्रत्ये षपर्यन्तभेदे च । इतत्रत्यवालि-
राज धान्यां षतत्रत्यगुहायाञ्च स्त्री शब्दर०। “तया सह
महावाहो ! किष्किन्धोपवने तदा” । “गच्छ चच्छण !
जानीहि किष्किन्धायां कपीश्वरम्” । “किष्किन्धाहा-
रमासाद्य प्रविवेशनिवारितः” भा०व०२८१अ० ।
“गुहामासादधामास किष्किन्धां लोकविश्रुताम् । तत्र
वानरराजाभ्यामैन्द्रेण द्विपदेन च । युयुधे दिवसान् सप्त”
भा०सं०३०अ०। दक्षिणदिग्विजये । किष्किन्धा अभिजनोस्य
सिन्धु० अण् । कैष्किन्ध पितादिक्रमेण किष्किन्धागु-
हातत्पुरीवासिनि त्रि० स्त्रियां ङीष् ।

किष्किन्धा(न्या)काण्ड न० वाल्मीकिरामायणान्तर्गते
किष्किन्धाधिकारेण वालिबुध्नीवादीनामितिदृत्तप्रतिपादके
काण्डभेदे ।

किष्किन्धी स्त्री किष्किन्ध+गौरा० ङीष् । किष्किन्धपर्यन्त-
गुहायाम् “अभ्येत्य सर्व्वे” किष्किन्ध्याम्” भा०व०२७६अ० ।
किष्किन्ध्य पु० किष्किन्ध+स्वार्थे यत् । षकिष्किन्धशब्दाद्यैः
ऋतत्रत्यपर्वतगुहायां श्वालिराजधान्यां च स्त्री

किष्किन्ध्या(न्या)धिप पु० इत० । वालिनसके वानरराजे
जटा० शब्दर०

किष्कु पु० स्त्री० किष्क-उन्,किम्+कै-भु षुषो० मलोपः पार-
स्क० सुट् षत्वम् वा । इतिस्तौ द्वादाङ्गुलपरिमाणे चतुर्विंश-
त्यङ्गुल परिमाणे ऋक्षमाने मेदि० २ प्रकीर्ते शकफोषेरधो-
मणिवन्धपर्यन्ते च षुक्त्वसिते त्रि० विभ्वाः “दशविष्कु सहस्रां
तां मापयामास सर्व्वतः” भा०सं०१३०अ० “दशकिष्कु सह-
स्राणि समन्तादायताऽभवत्” भा० स० ३अ०। “अवर्द्धत
महातेजाः किष्कु नूराजं स्वयोदश” भा०व० १२६अ० ।

किष्कुपर्व्वन् न० किष्कु मितं वितस्तिमितं हस्तमितं वा
पर्वांस्य । षंशे (वांश) ऋक्षौ षोडशगले (नडा) च मेदि०
किसल पुंन० किभीषत् सलति सल-गतौ अच् षुषो०
मलोपः । नवपल्लवे त्रिक० ।

किसल्य पुंन० किम् ईषत् सलति-सल गतौ वा० कयन्
षुषो० । नवपल्लवे अक्षरः। “किसलयैः सलयैरिव पाश्विभिः”
रघुः । तारका०जातार्थे इतच् । किसलयित नवपल्लविते ।
किसलयश्च नवपलादियुक्ताशाखास्थितः पल्लवः ।

की अव्य० कृतसायाम् ।

कीकट पु० की+कट-अच् । “चरणाद्रिं समारभ्य षट्शकृटा-
न्तकं शिवे ! । तावत् कीकटदेशः स्यात् तदन्तर्भगधोभवेत्
शक्तिसङ्गमोक्ते षदेशभेदे । तद्देशवाशिजनवाचित्वे ऽस्य
भूम्नि “साधवः सहदाचारास्ते पूयन्ते ऽपि कीकटाः”
भाग० ७,१०,२० । उपचारात् देशे ऽपि भूम्नि “ततः कलौ
संप्रवृत्ते सस्रोहाय सुरद्विषाम् । बुद्धोवाग्ना जिनसुतः
कीकटेषु भविष्यति” भाग० १,३,२५ । षनिर्द्धने षरूपणे
च त्रि० मेदि० । इवोटके पुं स्त्री विभ्वाः स्त्रियां
जातित्वात् ङीष् [शब्दचि० ।

कीकश पु० कीति कशति कश्-शब्दे अच् । चण्डाले ।

कीकस पु० कीति कसति कश्-गतौ अच् । षकमिजन्तुभेदे
ऋक्षिन् न० अमरः शकटिने त्रि० मेदि० । “यदन्त्य-
स्तकीकसम्” अमरः । शब्दरत्ना० स्त्रीत्वमपि “तस्मादिमा
उभयत्र पशवोवह्नाः कीकसासु च जलुषु च” शत०ब्रा०
८,६,२,१० । कीकसेश्वरः काशीखण्डशब्दे उदा०

कीकसास्य पुं स्त्री० कीकसमास्ये ऽस्य । पक्षिणि हारा०